

УДК 657.6

Олійник Т.О.

канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ У МАЙБУТНЬОМУ

В сучасних умовах фінансовий стан підприємства підпадає в спектр тих питань, які крім внутрішніх користувачів цікавлять широке коло інших суб'єктів господарської діяльності – зовнішніх користувачів публічної фінансової звітності. Форми фінансової звітності дозволяють зовнішнім користувачам достатньо об'єктивно оцінити фінансовий стан підприємства не використовуючи інформації, яка є комерційною таємницею.

Оцінка фінансового стану підприємства в умовах ринкових відносин особливо складна для визначення конкурентоспроможності та фінансової

стабільності, надійності підприємства як партнера. В сучасних умовах висновки щодо проведеного аналізу оцінки діяльності підприємства повинні включати в себе припущення про безперервність подальшого функціонування підприємства.

Одним з найголовніших завдань підприємства є фінансова стабільність, яку можливо оцінити при сукупності методів, що дозволяють визначити фактичний стан підприємства. Мета цього аналізу – отримання інформації про його майновий стан, платоспроможність, ділову активність, фінансову стійкість та прибутковість.

При вивченні цього питання необхідно звернути увагу на припущення щодо безперервності діяльності підприємства. Щоб вирішити, чи є воно безперервно діючим, необхідно розглянути такі питання:

- прогноз прибутку та надходження грошових коштів на поточний рахунок за плановий період;
- визначення, чи достатній ліміт позик у підприємства для продовження безперервної діяльності;
- виявлення реалістичності витрат на придбання матеріалів, враховуючи валютний ризик, при закупівлі їх за кордоном.

На основі цих та інших даних можна визначити наскільки великий ризик банкрутства підприємства. Суттєве значення має методика розрахунку, необхідно, щоб показники фінансової звітності розраховувались користувачами по однаковій методиці, мали загальний підхід, що дозволить об'єктивно оцінити фінансовий стан підприємства.

Фінансовий стан підприємства – це його активи та пасиви, які відображають існування і розміщення ресурсів та джерел їх формування на певну дату. Тому треба враховувати той факт, що аналіз проводиться через деякий період часу, який може мати вплив на показники фінансового стану.

Основними джерелами інформації для аналізу фінансового стану є річна фінансова звітність: Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до річної фінансової звітності.

Оцінка фінансового стану та його зміни за звітний період проводяться за даними санованого балансу, тобто без коригуючих статей. За даними такого балансу проводиться аналіз абсолютних показників фінансової стабільності, які є основою аналізу фінансового стану. Аналіз ліквідності балансу повинен дати інформацію для оцінки поточної платоспроможності та висновків про можливість збереження фінансової рівноваги у майбутньому.

Санований баланс складається способом рекапітуляції, тобто перетворенням звітного балансу у скорочену форму, яка дозволяє провести об'єктивний аналіз. Необхідність рекапітуляції балансу зумовлена наявністю у ньому регулюючих статей, які уточнюють вартість основних засобів, джерел власних коштів, а потім для визначення рентабельності вартості

майна необхідно провести коригування показників основних рахунків. Тому у звітному балансі коригуючі статті виділяються зірочкою, яка позначає, що показники цих статей у валюту балансу не враховуються.

Аналіз фінансового стану передбачає оцінку облікової та іншої економічної інформації шляхом вивчення реально існуючих зв'язків та взаємозв'язків між показниками.

Метою аналізу фінансового стану підприємства є:

- визначення сутності та змісту ділової активності;
- виявлення зон можливих навмисних помилок у звітності;
- оцінка фінансово-господарських перспектив клієнта, його функціонування у майбутньому;
- оцінка стану бізнесу.

В умовах ринкової економіки набуває більшого значення обертаємість засобів (основних та оборотних), а також підвищення показників рентабельності.

Для характеристики рівня рентабельності фінансово-господарської діяльності використовують відносні показники, які відображають рівень віддачі витрат або ступінь використання наявних ресурсів у процесі виробництва і реалізації товарів, робіт і послуг, які об'єднують у три основні групи:

- показники, що базуються на витратному підході і рівень яких визначають як співвідношення суми прибутку і витрат;
- показники, що характеризують прибутковість продажу і які визначають як співвідношення суми прибутку і виручки від реалізації продукції;
- показники, основою яких є ресурсний підхід і рівень яких визначають за співвідношенням прибутку і загальної суми або окремих частин авансованого капіталу.

Важливо, щоб ці показники мали цілеспрямованість і сприяли фінансовій стабільності підприємства.

У процесі аналізу фінансового стану підприємства слід детально проаналізувати обертаємість усього майна, обігових коштів, окремих видів виробничих запасів, готової продукції.

Остання стадія аналізу фінансового стану є систематизація та групування результатів контролю, отриманих під час аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства. При цьому складається аналітична таблиця по розділах балансу доходів і витрат (фінансового плану), у якій показуються планові та звітні показники виконання фінансового плану підприємства. Але у балансі доходів та витрат не відображаються такі показники, як використання оборотних коштів не за призначенням, не заповнення нормативів матеріальних запасів або завищення їх, кредити банків, розрахункові взаємовідносини та інші показники, тому необхідно провести групування та порівняння непланових вкладень в оборотні засоби, з одного боку, а непланові джерела їх покриття – з другого.

Непланові вкладення в оборотні кошти негативно впливають на фінансовий стан підприємства, окрім тих коштів, які знаходяться на розрахунковому рахунку у банку. Джерела покриття непланових оборотних коштів бувають економічно обґрунтовані або необґрунтовані.

На основі проведеного аналізу вираховуються показники, що характеризують як суто внутрішній стан підприємства, так і аналітичні, що відображають фінансові показники у порівнянні з показниками найближчих конкурентів. Така перевірка може провадитися різними методами та з різною ступенню деталізації в залежності від завдань, які покладаються на неї.

Розрахунок фінансових показників дає можливість оцінити позиції підприємства на ринку, його прибутковість та перспективи розвитку. Він дозволяє виявити слабкі та сильні місця підприємства і надає можливість аналітику висловити думку щодо припущення про безперервність діяльності підприємства в подальшому.